

III

(Προπαρασκευαστικές πράξεις)

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

481Η ΣΥΝΟΔΟΣ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ ΤΗΣ 23ΗΣ ΚΑΙ 24ΗΣ ΜΑΪΟΥ 2012

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών: Ανάπτυξη μιας θαλάσσιας στρατηγικής για την περιοχή του Ατλαντικού Ωκεανού»

[COM(2011) 782 τελικό]

(2012/C 229/05)

Εισηγητής: ο κ. **Luís Miguel PARIZA**

Στις 13 Ιουλίου 2011, και σύμφωνα με το άρθρο 29 παράγραφος 2 του Εσωτερικού της Κανονισμού, η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή αποφάσισε να καταρτίσει γνωμοδότηση πρωτοβουλίας με θέμα *Στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την περιοχή του Ατλαντικού*.

Στις 21 Νοεμβρίου 2011, και σύμφωνα με το άρθρο 304 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αποφάσισε να ζητήσει γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής σχετικά με την

Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών: Ανάπτυξη μιας θαλάσσιας στρατηγικής για την περιοχή του Ατλαντικού Ωκεανού

COM(2011) 782 final.

Στις 6 Δεκεμβρίου 2011, το Προεδρείο της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής ανέθεσε στο ειδικευμένο τμήμα «Οικονομική και Νομισματική Ένωση, Οικονομική και Κοινωνική Συνοχή» τις σχετικές προπαρασκευαστικές εργασίες, μετατρέποντας τη γνωμοδότηση πρωτοβουλίας σε γνωμοδότηση βάσει αίτησης διαβούλευσης.

Το ειδικευμένο τμήμα «Οικονομική και Νομισματική Ένωση, Οικονομική και Κοινωνική Συνοχή», στο οποίο ανατέθηκαν οι σχετικές προπαρασκευαστικές εργασίες, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 7 Μαΐου 2012.

Κατά την 481η σύνοδο ολομέλειας, της 23ης και 24ης Μαΐου 2012 (συνεδρίαση της 24ης Μαΐου 2012), η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε με 151 ψήφους υπέρ, 2 κατά και 5 αποχές την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Συμπεράσματα και συστάσεις

1.1 Η ευρωπαϊκή ακτή του Ατλαντικού, που αποτελεί τη δυτική πύλη της Ευρώπης, πρέπει να ενισχύσει την κεντρική της θέση και να αποφύγει τον κίνδυνο απομάκρυνσης από το πολιτικό και οικονομικό κέντρο της Ευρώπης. Μέσω του Ατλαντικού, η Ευρώπη αναπτύσσει οικονομικούς και πολιτικούς δεσμούς με την Αμερική και την Αφρική.

1.2 Η μακροπεριφέρεια του Ατλαντικού περιλαμβάνει τις περιφέρειες και νήσους της ατλαντικής ακτής της Ιρλανδίας, του Ηνωμένου Βασιλείου, της Γαλλίας, της Ισπανίας και της Πορτογαλίας. Η Ισλανδία, που τελεί υπό διαδικασία ένταξης, θα πρέπει να συνδεθεί,

καθώς και η Νορβηγία, η οποία ανήκει στον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο (ΕΟΧ). Το ίδιο και η Γροιλανδία και οι Νήσοι Φερόε. Οι περιφέρειες της Βόρειας Θάλασσας, παρότι μοιράζονται συμφέροντα στον χώρο του Ατλαντικού, θα μπορούσαν να εγκαινοιάσουν στο μέλλον μια ξεχωριστή στρατηγική.

1.3 Οι περιοχές της Ευρώπης που βρέχονται από τον Ατλαντικό έχουν πραγματοποιήσει σημαντική διαδρομή πολιτικής συνεργασίας για την προώθηση δράσεων κοινού ενδιαφέροντος, βάσει έργων εντασσόμενων σε ευρωπαϊκά διακρατικά προγράμματα. Στη συνεργασία αυτή συμμετέχουν οι περιφερειακές αρχές και η κοινωνία πολιτών.

1.4 Η ΕΟΚΕ κρίνει θετική την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τον Ατλαντικό στα πλαίσια της ολοκληρωμένης θαλάσσιας πολιτικής: υποστήριξη των νέων αναδυόμενων οικονομικών κλάδων, παράλληλα με μια νέα ώθηση προς τους παραδοσιακούς κλάδους, μέσα από μια γενική οπτική βιώσιμης ανάπτυξης.

1.5 Η ΕΟΚΕ, όμως, προτείνει μια πιο φιλόδοξη προσέγγιση: μια μακροπεριφερειακή στρατηγική, η οποία, παράλληλα με τη θαλάσσια διάσταση, να περιλαμβάνει και μια ηπειρωτική διάσταση, αξιοποιώντας την εμπειρία από τις περιφέρειες της Βαλτικής και του Δούναβη.

1.6 Την πρόταση της ΕΟΚΕ υποστηρίζουν οι θέσεις του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, των κυβερνήσεων των περιφερειών της Επιτροπής του Ατλαντικού Τόξου, των Οικονομικών και Κοινωνικών Συμβουλίων του Ατλαντικού Διεθνικού Δικτύου, καθώς και πολλών φορέων της κοινωνίας πολιτών (επιχειρηματίες, συνδικάτα, εμπορικά επιμελητήρια, δήμοι κ.λπ.).

1.7 Η ΕΟΚΕ φρονεί ότι το Φόρουμ για τον Ατλαντικό, που προβλέπεται στην θαλάσσια στρατηγική για την περιοχή του Ατλαντικού, συνιστά ένα πρώτο βήμα για τη στήριξη της διαδικασίας μετεξέλιξης της θαλάσσιας στρατηγικής για τον Ατλαντικό σε μακροπεριφερειακή στρατηγική για τον Ατλαντικό. Το Φόρουμ θα αξιοποιήσει την αντληθείσα εμπειρία από την κατάρτιση, παρακολούθηση και αξιολόγηση των ζητημάτων της θάλασσας για να μετατραπεί στο μελλοντικό μακροπεριφερειακό φόρουμ, που θα καθορίζει τις κοινές στρατηγικές κατευθύνσεις δράσης και τα έργα προτεραιότητας για την εδαφική συνοχή των περιφερειών του Ατλαντικού.

1.8 Η ΕΟΚΕ, που συμμετέχει στο «Leadership Group of the Atlantic Forum», έχει προτείνει να συμμετέχει στο Φόρουμ για τον Ατλαντικό το Ατλαντικό Διεθνικό Δίκτυο (RTA) οικονομικών και κοινωνικών συμβουλίων, δεδομένου ότι πρόκειται για παράγοντες που δραστηριοποιούνται επί τόπου και είναι αναγκαίοι για τον προσδιορισμό και την εκτέλεση των έργων. Για να έχει επιτυχία το σχέδιο δράσης, στη χάραξη του πρέπει να συμμετέχουν οι σημαντικότεροι κοινωνικοί και περιφερειακοί παράγοντες.

1.9 Οι στόχοι προτεραιότητας της μακροπεριφέρειας του Ατλαντικού πρέπει να ενταχθούν στους θεματικούς πυλώνες της στρατηγικής «Ευρώπη 2020». Η ΕΟΚΕ φρονεί ότι η στρατηγική του Ατλαντικού είναι πολύ σημαντική, όχι μόνο για τις ενδιαφερόμενες περιφέρειες, αλλά για ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση.

1.10 Η στρατηγική του Ατλαντικού πρέπει να εφαρμόζεται τόσο στις τομεακές πολιτικές όσο και στην πολιτική συνοχής. Επομένως, η ΕΟΚΕ προτείνει να υπερκερασθούν οι περιορισμοί των λεγόμενων «τριών όχι», ώστε οι μακροπεριφερειακές στρατηγικές να διαθέτουν στο μέλλον κατάλληλες νομοθετικές ρυθμίσεις, ειδική χρηματοδότηση και τις αναγκαίες διοικητικές δομές.

2. Οι μακροπεριφερειακές στρατηγικές στην ΕΕ: νέοι μηχανισμοί συνεργασίας και εδαφικής συνοχής

2.1 Τον Ιούνιο του 2009, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσίευσε ευρωπαϊκή στρατηγική για την περιοχή της Βαλτικής Θάλασσας⁽¹⁾, η οποία, προωθώντας περαιτέρω την εδαφική συνεργασία,

προσδιορίζει ένα πολυτομεακό και ενιαίο στρατηγικό γεωγραφικό πλαίσιο, με διάφορους ειδικούς στόχους, για την επίλυση κοινών προβλημάτων. Αργότερα, αναπτύχθηκε η στρατηγική για την περιοχή του Δούναβη⁽²⁾.

2.2 Η Επιτροπή αναφέρεται στις μακροπεριφέρειες ως περιοχές που απαρτίζονται από διάφορες διοικητικές περιφέρειες, οι οποίες, όμως, εμφανίζουν αρκετά κοινά χαρακτηριστικά ώστε να δικαιολογείται μια ενιαία στρατηγική θεώρηση⁽³⁾. Οι μακροπεριφέρειες, αρχής γενομένης από μια γεωγραφική βάση, προσδιορίζονται σε λειτουργικό επίπεδο.

2.3 Οι διοικητικοί, ρυθμιστικοί και δημοσιονομικοί όροι θεμελιώνονται στα λεγόμενα «τρία όχι»: όχι στην πρόσθετη χρηματοδότηση, όχι σε νέες διοικητικές δομές και όχι σε νέες νομοθετικές ρυθμίσεις. Παρότι πρόκειται για την προϋπόθεση που έθεσαν στο Συμβούλιο τα κράτη μέλη, η ΕΟΚΕ δεν συμφωνεί με τους περιορισμούς αυτούς.

2.4 Στη στρατηγική για την περιοχή της Βαλτικής Θάλασσας συμμετέχουν οκτώ κράτη μέλη της ΕΕ και τρία γειτονικά κράτη.

2.5 Το 2011, η ΕΕ έθεσε σε λειτουργία τη στρατηγική για την περιοχή του Δούναβη, στην οποία συμμετέχουν οκτώ κράτη μέλη της ΕΕ και έξι χώρες εκτός ΕΕ⁽⁴⁾.

2.6 Ο πρώτος απολογισμός από τη λειτουργία της Στρατηγικής της Βαλτικής Θάλασσας⁽⁵⁾ δείχνει ότι έχει ικανοποιητικά αποτελέσματα ως μέσο βελτίωσης της μακροπεριφερειακής συνεργασίας, για την εκπλήρωση στόχων και ευκαιριών που υπερβαίνουν την περιφερειακή και εθνική εμβέλεια. Πρόκειται για άκρως ενδεδειγμένο μέσο για την επιδίωξη του στόχου της εδαφικής συνοχής και της στρατηγικής «Ευρώπη 2020».

2.7 Η ΕΟΚΕ συμφωνεί ότι είναι σκόπιμο να επεκταθούν οι μηχανισμοί αυτού του είδους και σε άλλες μακροπεριφέρειες που μπορούν να προσφέρουν προστιθέμενη αξία.

2.8 Η Συνθήκη της Λισαβόνας, δεδομένου ότι, παράλληλα με την οικονομική και κοινωνική συνοχή, προβλέπει και τον στόχο της εδαφικής συνοχής, αντιπροσωπεύει μια ώθηση για τις μακροπεριφερειακές στρατηγικές.

2.9 Η Εδαφική Ατζέντα 2020⁽⁶⁾, που υιοθετήθηκε τον Μάιο του 2011 στο Gödöllő, προβλέπει μια καινοτόμο προσέγγιση με βάση τον εκάστοτε τόπο («place-based approach») και λαμβάνοντας υπόψη τις υφιστάμενες μακροπεριφερειακές στρατηγικές.

⁽²⁾ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών – Η στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την περιοχή του Δούναβη (COM(2010) 715 τελικό).

⁽³⁾ Βλ. σημείο 1.

⁽⁴⁾ Βλ. τις γνωμοδοτήσεις της ΕΟΚΕ σχετικά με τη στρατηγική της ΕΕ για την περιοχή του Δούναβη ΕΕ C 48 της 15.2.2011, σ. 2 και ΕΕ C 248 της 25.8.2011, σ. 81.

⁽⁵⁾ Έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών για την εφαρμογή της στρατηγικής της ΕΕ για την περιοχή της Βαλτικής Θάλασσας (EUSBSR), COM(2011) 381 τελικό.

⁽⁶⁾ Εδαφική ατζέντα της Ευρωπαϊκής Ένωσης 2020. Προς μια Ευρώπη έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς, με ποικίλες περιφέρειες – 19 Μαΐου 2011.

⁽¹⁾ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών σχετικά με τη στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την περιοχή της Βαλτικής Θάλασσας (COM(2009) 248 τελικό, 10 Ιουνίου 2009).

2.10 Η πολιτική συνοχής είναι ο βασικός μηχανισμός για την αντιμετώπιση των προκλήσεων της εδαφικής πολιτικής της ΕΕ και την ώθηση της ενδογενούς ανάπτυξης των μακροπεριφερειών.

2.11 Η διαδικασία προσδιορισμού του νέου πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου της ΕΕ και της πολιτικής για τη συνοχή για το διάστημα 2014-2020 έχει ήδη δρομολογηθεί.

2.12 Η εδαφική συνεργασία εξακολουθεί να συνιστά στόχο της πολιτικής για τη συνοχή, και ο προϋπολογισμός της αναμένεται να αυξηθεί. Θα αποκτήσει πλέον δικό της κανονισμό, ενώ προβλέπονται ρητώς «νέες μορφές εδαφικής συνεργασίας, εξατομικευμένες λύσεις για την αντιμετώπιση των μακροπεριφερειακών προκλήσεων»⁽⁷⁾.

3. Η περιοχή του Ατλαντικού

3.1 Η ακτή της Ευρώπης στον Ατλαντικό (πάρτημα I) αποτελεί εκτενή γεωγραφική περιοχή, με άξονα Βορρά-Νότου, και με κύριο συνδετικό στοιχείο τον Ατλαντικό Ωκεανό. Η μακροπεριφέρεια του Ατλαντικού περιλαμβάνει τις περιφέρειες και νήσους της ατλαντικής ακτής της Ιρλανδίας, του Ηνωμένου Βασιλείου, της Γαλλίας, της Ισπανίας και της Πορτογαλίας. Η Ισλανδία, για την οποία έχουν ανοίξει διαπραγματεύσεις προσχώρησης, ενδιαφέρεται επίσης, καθώς και η Νορβηγία, η οποία ανήκει στον ΕΟΧ. Το ίδιο και η Γροιλανδία και οι Νήσοι Φερόε.

3.2 Η θέση της περιοχής αυτής στα δυτικά άκρα της Ευρωπαϊκής Ηπείρου και το άνοιγμά της στη θάλασσα αποτέλεσαν για αιώνες σημαντικό παράγοντα δυναμισμού και ευημερίας.

3.3 Κύριο χαρακτηριστικό της είναι η θάλασσα διάσταση, ενώ στην κοινή οικονομική, τεχνολογική και πολιτισμική της κληρονομιά περιλαμβάνονται δραστηριότητες όπως η αλιεία, η ναυπηγική, η μεταλλουργία, η μηχανική, η έρευνα και η επιστήμη, οι λιμένες, το εμπόριο και οι θαλάσσιες μεταφορές.

3.4 Η ακτή του Ατλαντικού βρίσκεται σε θέση απομακρυσμένη από το πολιτικό και οικονομικό κέντρο της Ευρώπης. Στο γεγονός αυτό προστίθενται οι δυσχέρειες πρόσβασης, η έλλειψη υποδομών μεταφοράς, ενέργειας και επικοινωνιών ανάμεσα στις διάφορες περιφέρειες του Ατλαντικού και ανάμεσα σε αυτές και στις πιο ευημερούσες περιοχές της Ευρώπης.

3.4.1 Οι περισσότερες περιφέρειες του Ατλαντικού εμφανίζουν επίπεδα εισοδημάτων χαμηλότερα από τον μέσο όρο της ΕΕ, ενώ ορισμένες από αυτές υπάγονται, για την πολιτική συνοχής, στον στόχο της σύγκλισης (πάρτημα II).

3.4.2 Η κατάσταση επιδεινώνεται, δεδομένου ότι οι παραδοσιακές δραστηριότητες του Ατλαντικού υφίστανται σημαντική υποχώρηση, με τον κλάδο της αλιείας, που παρουσίαζε πλεονάζουσα παραγωγική ικανότητα, να έχει μειώσει δραστικά το δυναμικό του και τον όγκο των αλιευμάτων, με τα ναυπηγεία σε παρακμή και με θαλάσσιες μεταφορές και λιμένες των οποίων το δυναμικό μένει εν μέρει ανεκμετάλλευτο.

3.5 Από την άλλη πλευρά, ο Ατλαντικός διαθέτει αξιόλογους αναξιοποίητους ακόμη πόρους, που μπορούν να αποτελέσουν πηγή

πλούτου, διαφοροποίησης της οικονομίας, δημιουργίας απασχόλησης και περιβαλλοντικής βελτίωσης, όπως είναι, μεταξύ άλλων, οι θαλάσσιες ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, ο ορυκτός πλούτος, οι θαλάσσιες βιοτεχνολογίες, οι δραστηριότητες θαλάσσιας ψυχαγωγίας και τουρισμού.

3.6 Η ΕΟΚΕ εκτιμά ότι η περιοχή του Ατλαντικού απαρτίζεται από ένα ετερόκλητο σύνολο εδαφικών ενότητων, με δικές τους αναπτυξιακές προκλήσεις, των οποίων η ενότητα και η ιδιαιτερότητα έγκειται στον θαλάσσιο και ανοιχτό στον κόσμο χαρακτήρα τους και στην ελλιπή σύνδεση με τα ευρωπαϊκά οικονομικά και πολιτικά κέντρα.

4. Η ανακοίνωση «Ανάπτυξη μιας θαλάσσιας στρατηγικής για την περιοχή του Ατλαντικού Ωκεανού»

4.1 Στις 21 Νοεμβρίου 2011, ανταποκρινόμενη σε αίτημα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσε ανακοίνωση με τίτλο «Ανάπτυξη μιας θαλάσσιας στρατηγικής για την περιοχή του Ατλαντικού Ωκεανού»⁽⁸⁾.

4.2 Με πρωταρχικό στόχο την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης και της βιώσιμης απασχόλησης, η **στρατηγική** εξετάζει τις προκλήσεις και ευκαιρίες της περιοχής του Ατλαντικού Ωκεανού ομαδοποιώντας τις σε πέντε αλληλένδετες θεματικές:

4.2.1 **Εφαρμογή της προέγγισης με βάση το οικοσύστημα**, σύμφωνα με την οποία η διαχείριση των δραστηριοτήτων που έχουν επίδραση στη θάλασσα πρέπει να γίνεται κατά τρόπο ώστε το οικοσύστημα να παραμένει υγιές και παραγωγικό. Η στρατηγική επικεντρώνεται στην προώθηση τριών πεδίων: της αλιείας, της υδατοκαλλιέργειας και των συστημάτων παρατήρησης.

4.2.2 **Περιορισμός του αποτυπώματος άνθρακα** της Ευρώπης, με τρία κεφάλαια: υπεράκτια αιολική ενέργεια, θαλάσσιες πηγές ενέργειας και θαλάσσιες μεταφορές.

4.2.3 Βιώσιμη εκμετάλλευση των **φυσικών πόρων του βυθού** του Ατλαντικού, με προσανατολισμό προς την προώθηση της βιωσιμότητας, της έρευνας και της γνώσης.

4.2.4 Αντιμετώπιση **απειλών και καταστάσεων έκτακτης ανάγκης**, είτε οφείλονται σε ατυχήματα είτε σε φυσικές καταστροφές, με βελτίωση της ασφάλειας και του συντονισμού.

4.2.5 **Ανάπτυξη χωρίς κοινωνικούς αποκλεισμούς**, δεδομένου ότι πολλές κοινότητες των ακτών του Ατλαντικού έχουν ανάγκη από νέες θέσεις εργασίας σε αναδυόμενες δραστηριότητες, προς αντικατάσταση των παραδοσιακών δραστηριοτήτων που παρακμάζουν.

4.3 **Τα μέσα της ΕΕ** είναι ο στρατηγικός συνδυασμός των χρηματοδοτικών και των νομοθετικών μηχανισμών της ΕΕ.

⁽⁷⁾ Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου περί καθορισμού ειδικών διατάξεων για την υποστήριξη του στόχου της ευρωπαϊκής εδαφικής συνεργασίας από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, COM(2011) 611 τελικό.

⁽⁸⁾ Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών: Ανάπτυξη μιας θαλάσσιας στρατηγικής για την περιοχή του Ατλαντικού Ωκεανού, COM(2011) 782 τελικό, 21 Νοεμβρίου 2011.

4.4 Η εκτέλεση της στρατηγικής: σχετικό σχέδιο δράσης θα υιοθετηθεί έως τα τέλη του 2013.

4.4.1 Θα αξιοποιηθούν τα εξής μέσα: η πολιτική συνεργασία, ορισμένα ειδικά μέτρα στα πλαίσια υφιστάμενων συμφωνιών και δομών, καθώς και ο συνδυασμός των νομοθετικών και των χρηματοδοτικών μηχανισμών.

4.4.2 Θα δημιουργηθεί Φόρουμ για τον Ατλαντικό, στο οποίο θα συμμετέχουν τα κράτη μέλη, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, οι περιφερειακές αρχές, η κοινωνία πολιτών και οι εκπρόσωποι των υφιστάμενων οικονομικών δραστηριοτήτων. Το Φόρουμ θα αναλάβει καθήκοντα το 2012 και θα διαλυθεί το 2013. Θα περιλαμβάνει θεματικά εργαστήρια και μια ομάδα προβληματισμού.

5. Γενικές παρατηρήσεις

5.1 Η ΕΟΚΕ κρίνει θετική την πρωτοβουλία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής να προτείνει μια προσέγγιση της ευρωπαϊκής ολοκληρωμένης θαλάσσιας πολιτικής σε επίπεδο λεκάνης του Ατλαντικού. Η ολοκληρωμένη θαλάσσια πολιτική προσφέρει ένα κοινό πλαίσιο που περιλαμβάνει όλες τις τομεακές πολιτικές που έχουν επίδραση στη θάλασσα, ώστε να αποτρέπονται ανακολουθίες και αναποτελεσματικότητες.

5.2 Η ΕΟΚΕ εκτιμά ότι η συγκεκριμένη εφαρμογή της ολοκληρωμένης θαλάσσιας πολιτικής στην περιοχή του Ατλαντικού θα προσφέρει μια νέα οπτική γωνία για τη χάραξη των πολιτικών που σχετίζονται με τη θάλασσα και για την αξιοποίηση των ευκαιριών οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης που διαθέτει ο Ατλαντικός.

5.3 Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει την προσέγγιση που διέπει τη στρατηγική: το γεγονός ότι στηρίζεται τόσο στους νέους αναδυόμενους οικονομικούς κλάδους όσο και σε μια νέα ώθηση στους παραδοσιακούς κλάδους, μέσα από μια οπτική βιώσιμης ανάπτυξης.

5.4 Η ΕΟΚΕ συνιστά να παρασχεθεί στις θαλάσσιες ανανεώσιμες πηγές ενέργειας η μέγιστη πολιτική υποστήριξη και η οικονομική στήριξη των θεσμικών οργάνων της ΕΕ, δεδομένου ότι οι πηγές αυτές προσφέρουν δυνατότητες περιορισμού του αποτυπώματος άνθρακα της Ευρώπης, αλλά και ανάπτυξης πολύ σημαντικής οικονομικής και βιομηχανικής δραστηριότητας, η οποία δεν περιορίζεται στο περιβάλλον των λιμένων που βρίσκονται πλησιέστερα στις εγκαταστάσεις ανεμογεννητριών.

5.5 Η στρατηγική πρέπει να χρησιμεύσει ως κινητήρια δύναμη για την προώθηση του δυναμικού έρευνας, τεχνολογικής ανάπτυξης και παραγωγής της θαλάσσιας βιομηχανίας παραγωγής ενέργειας, των συναφών κλάδων και όλου του οικείου συστήματος υλικότεχνικής υποστήριξης στις παράκτιες περιφέρειες του Ατλαντικού. Αυτό θα συντελέσει και στη διαφοροποίηση του οικονομικού ιστού και στον αναπροσανατολισμό των παρακαμαζόντων κλάδων.

5.6 Το δυναμικό αυτό δεν περιλαμβάνει μόνο τις ανεμογεννητρίες σε σταθερά θεμέλια, αλλά και τις πλωτές ανεμογεννητρίες.

5.7 Τα κύματα και η παλίρροια του Ατλαντικού αποτελούν επίσης οικονομικό και ενεργειακό πόρο με υψηλό δυναμικό, δεδομένου ότι είναι από τα καλύτερα παγκοσμίως. Η ΕΟΚΕ προτείνει η στρατηγική για την περιοχή του Ατλαντικού να ενισχύσει τη στήριξη για την έρευνα και την ανάπτυξη των σχετικών δραστηριοτήτων.

5.8 Οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας που βρίσκονται στη θάλασσα έχουν ανάγκη τη σύνδεση των κύριων κέντρων παραγωγής με τα κέντρα κατανάλωσης. Τα δίκτυα σύνδεσης μεταξύ κέντρων παραγωγής ενέργειας και κέντρων κατανάλωσης έχουν καθοριστική σημασία για την αξιοποίηση του ενεργειακού δυναμικού της θάλασσας. Απαιτούνται, συνεπώς, θαλάσσια ηλεκτρικά δίκτυα που να είναι συνδεδεμένα με τα χερσαία δίκτυα.

5.9 Η ναυπηγική είναι επίσης μια παραδοσιακή οικονομική δραστηριότητα των περιφερειών της ατλαντικής ακτής που αξίζει να προωθηθεί, σύμφωνα όμως με ανανεωμένες βάσεις. Η ναυπήγηση τεχνολογικά προηγμένων σκαφών, πιο αποδοτικών από περιβαλλοντική άποψη, που θα πληρούν τις απαιτήσεις αυστηρών ρυθμίσεων ως προς τα επίπεδα εκπομπών και ρύπανσης, καθώς και το διαφορετικό φάσμα των σκαφών που συνδέονται με τη θαλάσσια αιολική ενέργεια, συνιστούν νέους κλάδους του μέλλοντος για τα ναυπηγεία της ακτής του Ατλαντικού.

5.10 Λόγω της απομακρυσμένης γεωγραφικής θέσης πολλών κοινοτήτων της ατλαντικής ακτής, ιδίως ορισμένων νήσων, οι νέες τεχνολογίες της επικοινωνίας θα πρέπει να συντελέσουν στην ανάπτυξη καινοτόμων οικονομικών δραστηριοτήτων, στην εγκατάσταση δικτύων και στην επαφή με τις αγορές.

5.11 Η ΕΟΚΕ προτείνει να ενισχυθούν στις παράκτιες περιφέρειες του Ατλαντικού τα μέτρα υπέρ της ανάπτυξης χωρίς κοινωνικούς αποκλεισμούς. Η κατάρτιση, ιδίως των νέων, έχει ζωτικό ρόλο. Πρέπει να εξασφαλιστεί η μετάδοση γνώσης και δεξιοτήτων μεταξύ των γενεών, να βελτιωθεί η συνεργασία μεταξύ πανεπιστημίων, επιχειρήσεων και κέντρων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και να ενισχυθεί ο κοινωνικός διάλογος.

5.12 Η αλιεία αντιπροσωπεύει κλάδο που υπέστη βαρύτατες απώλειες θέσεων εργασίας τις τελευταίες δεκαετίες. Η ΕΟΚΕ φρονεί, λοιπόν, ότι οι παράκτιοι οικισμοί με παράδοση στη δραστηριότητα αυτή χρειάζονται μέτρα διαφοροποίησης και ώθησης νέων δραστηριοτήτων. Η παράκτια μη βιομηχανική αλιεία, η συλλογή οστρακοειδών και η υδατοκαλλιέργεια συνιστούν τις πλέον βιώσιμες δραστηριότητες και έχουν ζωτική σημασία για την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη ορισμένων παράκτιων περιοχών, καθώς και μεγάλη πολιτιστική σημασία.

5.13 Η ΕΟΚΕ προτείνει την αύξηση της χρήσης των θαλάσσιων εμπορευματικών μεταφορών, με αντίστοιχη μείωση των οδικών. Οι θαλάσσιες αρτηρίες πρέπει να ενισχυθούν, χρειάζεται επομένως να βελτιωθούν τα συστήματα διαλειτουργικότητας μεταξύ λιμένων και σιδηροδρόμων.

5.14 Όπως έχει καταστεί σαφές σε διάφορα ατυχήματα, η ασφάλεια έναντι έκτακτων καταστάσεων και απειλών συνιστά μεγάλη πρόκληση. Πρέπει να εγκατασταθούν μηχανισμοί και συστήματα που να ενισχύουν την επιτήρηση και την ασφάλεια. Η ΕΟΚΕ προτείνει να ενισχυθεί ο ρόλος του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Ασφάλειας της Ναυσιπλοΐας, να βελτιωθεί ο συντονισμός μεταξύ κρατών μελών και να υιοθετηθούν κατάλληλες νομοθετικές ρυθμίσεις που να μπορούν να αποτρέψουν τις υφιστάμενες απειλές.

5.15 Η στρατηγική για την περιοχή του Ατλαντικού αποτελεί ευκαιρία για τις ενδιαφερόμενες περιφέρειες. Η ΕΟΚΕ προτείνει να επιδειχθεί μεγάλη φιλοδοξία για την κινητοποίηση όλων των πόρων.

5.16 Στο **Φόρουμ για τον Ατλαντικό** θα πρέπει να επιτευχθεί η δέουσα συμμετοχή όλων των παραγόντων τους οποίους αφορά η στρατηγική ανάπτυξη της περιοχής. Πολύ σημαντικό είναι να συμμετέχουν, πέραν των κρατών μελών και των ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων, οι περιφερειακές αρχές και οι οργανώσεις της κοινωνίας πολιτών.

5.17 Η ΕΟΚΕ, που συμμετέχει στο «Leadership Group of the Atlantic Forum», έχει προτείνει να συμμετέχει στο Φόρουμ για τον Ατλαντικό το Ατλαντικό Διεθνικό Δίκτυο (RTA) οικονομικών και κοινωνικών συμβουλίων, δεδομένου ότι πρόκειται για παράγοντες που δραστηριοποιούνται επί τόπου και είναι αναγκαίοι για τον προσδιορισμό και την εκτέλεση των έργων. Για να έχει επιτυχία το σχέδιο δράσης, στη χάραξη του πρέπει να συμμετέχουν οι σημαντικότεροι κοινωνικοί και περιφερειακοί παράγοντες.

5.18 Το Φόρουμ μπορεί να αναλάβει σημαντικό ρόλο στην παρακολούθηση και αξιολόγηση της εκτέλεσης του σχεδίου δράσης και της στρατηγικής. Η ΕΟΚΕ, συνεπώς, εκφράζει τη λύπη της για το γεγονός ότι η Επιτροπή προβλέπει τη διάλυσή του όταν θα αρχίσει η ενεργός φάση της εκτέλεσης των έργων. Η ΕΟΚΕ προτείνει να παραμείνει ενεργό το Φόρουμ για τον Ατλαντικό και μετά τη χάραξη του σχεδίου δράσης.

6. Ατλαντική συνεργασία: διεθνικά δίκτυα και σχέδια συνεργασίας

6.1 Για την προώθηση της ισόρροπης ανάπτυξης της ΕΕ, έχουν συσταθεί τα δίκτυα περιφερειών της Ιρλανδίας, του Ηνωμένου Βασιλείου, της Γαλλίας, της Ισπανίας και της Πορτογαλίας, των δήμων, και της κοινωνίας πολιτών των περιφερειών αυτών: Οικονομικά και Κοινωνικά Συμβούλια, Εμπορικά Επιμελητήρια, συνδικάτα, εργοδοτικές οργανώσεις, οργανώσεις της κοινωνικής οικονομίας, μη κυβερνητικές οργανώσεις (ΜΚΟ), πανεπιστήμια κ.λπ.

6.2 Η *Επιτροπή του Ατλαντικού Τόξου* ⁽⁹⁾ είναι μία από τις έξι γεωγραφικές επιτροπές της *Διάσκεψης των Απόκεντρων Περιφερειών της Ευρώπης* (CRPM) και περιλαμβάνει 24 περιφέρειες της ακτής του Ατλαντικού. Αποτελεί πολιτικό βήμα με θέμα τα συμφέροντα των περιφερειών και προωθεί τη διεθνική ατλαντική συνεργασία σε κοινά έργα. Εξάλλου, οι δήμοι του Ατλαντικού προωθούν ανάλογους στόχους στους κόλπους της *Διάσκεψης των Δήμων του Ατλαντικού Τόξου* ⁽¹⁰⁾.

6.3 Το Ατλαντικό Διεθνικό Δίκτυο ⁽¹¹⁾ (RTA) οικονομικών και κοινωνικών συμβουλίων συστάθηκε το 2003. Πρόκειται για βήμα συνεργασίας της κοινωνίας πολιτών του ατλαντικού χώρου, στο οποίο συμμετέχουν τα Οικονομικά και Κοινωνικά Συμβούλια και ομόλογες οργανώσεις της ατλαντικής ακτής του Ηνωμένου Βασιλείου, της Γαλλίας, της Ισπανίας και της Πορτογαλίας. Στόχος του είναι η εμβάθυνση της συνεργασίας και η προώθηση πολιτικών, οι οποίες, στα πλαίσια της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, να συντελούν στην ανάπτυξη των περιφερειών του Ατλαντικού, βελτιώνοντας την ανταγωνιστικότητα και την κοινωνική και εδαφική συνοχή και υπερκεράζοντας τα εγγενή μειονεκτήματα της γεωγραφικής τους θέσης.

⁽⁹⁾ <http://arcatlantique.org>

⁽¹⁰⁾ <http://www.atlanticcities.eu>

⁽¹¹⁾ Welsh Economic Forum· Conseils Économiques, Sociaux et Environnementaux Régionaux de Basse-Normandie, Bretagne, Pays de la Loire, Poitou-Charentes, Aquitaine, Centre και Limousin· Consejos Económicos y Sociales de País Vasco, Cantabria, Asturias, Galicia και Canarias· Instituto de Soldadura e Qualidade de Lisboa, USAL-GARVE.

6.4 Το RTA έχει εκπονήσει διάφορες μελέτες και προτάσεις στα πεδία της καινοτομίας, της μεταφορικής τεχνολογίας και της διατropicότητας των εμπορευματικών μεταφορών, με ιδιαίτερη έμφαση στις θαλάσσιες μεταφορές, στους λιμένες και την αντίστοιχη ενδο-χώρα τους, καθώς και στην ασφάλεια της ναυτιλίας στον χώρο του Ατλαντικού. Πρόσφατα ασχολήθηκε με την ανάπτυξη των θαλάσσιων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, καθώς και με την Ατλαντική Ευρωπαϊκή Στρατηγική.

6.5 Υπάρχουν επίσης άλλα ατλαντικά δίκτυα, όπως τα *Γεωργικά Επιμελητήρια του Ατλαντικού Τόξου* (AC3A), και άλλα στον πανεπιστημιακό χώρο. Από το 2007, στην Επιτροπή Συντονισμού της *Επιτροπής του Ατλαντικού Τόξου* συμμετέχουν εκπρόσωποι όλων αυτών των δικτύων, σε έναν κοινό τόπο προβληματισμού σχετικά με ζητήματα στρατηγικής σημασίας για τον χώρο του Ατλαντικού.

6.6 Η συνεργασία ξεκίνησε το 1989 μέσω του INTERREG. Στην τρέχουσα περίοδο προγραμματισμού αναπτύσσονται έργα μεγάλης εμβέλειας και ενοποιητικού χαρακτήρα σε πεδία όπως οι μεταφορές και η δημιουργία ενός συνεργατικού σχηματισμού (cluster) ατλαντικής εμβέλειας για τις θαλάσσιες ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.

6.7 Η ΕΟΚΕ συμφωνεί με την άποψη των ενδιαφερομένων: η ατλαντική συνεργασία έχει πληγεί από τους περιορισμούς της διεθνικής συνεργασίας σε τοπικό επίπεδο γενικά, από την έλλειψη στρατηγικού οράματος, από την απουσία συντονισμού μεταξύ των έργων, με την επακόλουθη απόλεια συνεργειών, καθώς και από την πληθώρα μη λειτουργικών έργων ⁽¹²⁾.

6.8 Η ΕΟΚΕ εκτιμά ότι αυτή η παράδοση δυναμικής και διαφοροποιημένης συνεργασίας μεταξύ των παραγόντων του χώρου του Ατλαντικού αποτελεί πολύ στερή βάση για τη δρομολόγηση νέων εμπειριών συνεργασίας, πιο φιλόδοξων και με εντονότερη στρατηγική διάσταση.

7. Η πρόταση της ΕΟΚΕ: μια μακροπεριφερειακή στρατηγική για την περιοχή του Ατλαντικού

7.1 Η ΕΟΚΕ φρονεί ότι η μακροπεριφερειακή στρατηγική αποτελεί πρόσφορο μηχανισμό για την περιοχή του Ατλαντικού. Με την προώθηση της ενδογενούς ανάπτυξης της μακροπεριφέρειας του Ατλαντικού χάρη σε μια στρατηγική ευρείας εμβέλειας, η περιοχή του Ατλαντικού θα καταστεί ικανότερη να ανταποκριθεί στους στόχους της ΕΕ και της στρατηγικής «Ευρώπη 2020».

7.2 Το Συμβούλιο έχει απευθύνει έκκληση στα κράτη μέλη και στην Επιτροπή να συνεχίσουν την προώθηση των ήδη υφιστάμενων μακροπεριφερειακών στρατηγικών και να εξετάσουν το ενδεχόμενο θέσπισης και άλλων, στο μέλλον.

7.3 Για λόγους ισορροπίας μεταξύ των διαφόρων περιοχών της ΕΕ, η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι είναι σκόπιμη η προώθηση μιας μακροπεριφερειακής στρατηγικής στον Ατλαντικό, χάρη στην οποία θα μπορούν να αντιμετωπιστούν οι προκλήσεις διεθνικής εμβέλειας που αντιμετωπίζει η περιοχή. Η απόκεντρη θέση του τόξου του Ατλαντικού στα δυτικά της ηπείρου οξύνεται από την ώθηση που δόθηκε στις βόρειες και τις κεντρικές περιοχές της ΕΕ με τις δύο υφιστάμενες μακροπεριφερειακές στρατηγικές.

⁽¹²⁾ Σχέδιο ανάπτυξης του χώρου του Ατλαντικού, Επιτροπή Ατλαντικού Τόξου της CRPM.

7.4 Η προετοιμασία του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου 2014-2020 και η διαμόρφωση των πολιτικών για την νέα περίοδο προσφέρουν την ευκαιρία να υιοθετηθούν τώρα οι κατάλληλες αποφάσεις.

7.5 Μια μακροπεριφερειακή στρατηγική αποτελεί ευκαιρία για να αξιοποιηθεί η πλούσια και έντονη εμπειρία συνεργασίας που έχει αποκομισθεί και να πραγματοποιηθεί ένα ποιοτικό άλμα προς μορφές συνεργασίας πιο σύνθετες και πιο φιλόδοξες, καθώς η περιφέρεια του Ατλαντικού χρειάζεται την ανάπτυξη κοινών έργων μεγάλης κλίμακας, που δεν μπορούν να αντιμετωπιστούν μέσα από τους υφιστάμενους μηχανισμούς.

7.6 Η θαλάσσια διάσταση της περιοχής του Ατλαντικού αφορά πολλές από τις προκλήσεις και ευκαιρίες του χώρου αυτού. Δεδομένου, όμως, ότι η σχέση της με την ηπειρωτική χώρα είναι καθοριστική, η ΕΟΚΕ προτείνει, μαζί με τη θαλάσσια διάσταση, να ενσωματωθεί και η ηπειρωτική. Η ηπειρωτική χώρα διαρθρώνει και αναπτύσσει την ενδοχώρα, χωρίς την οποία η αξιοποίηση του θαλάσσιου δυναμικού δεν έχει καμία προοπτική. Η θαλάσσια ακτή χρειάζεται μια ενδοχώρα ενεργό και δυναμική, καθώς και τις συνέργειες που θα καταστήσουν δυνατή την συνεκτική ανάπτυξη της περιοχής ως συνόλου.

7.7 Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο επίσης έχει τοποθετηθεί υπέρ μιας μακροπεριφερειακής προσέγγισης για την περιοχή του Ατλαντικού, που να περιλαμβάνει μία θαλάσσια και μία ηπειρωτική διάσταση⁽¹³⁾.

7.8 Ένα ζήτημα που παρουσιάζει ζωτική σημασία για την πλήρη και ολοκληρωμένη ανάπτυξη των περιοχών του Ατλαντικού αφορά τη δυσχέρεια πρόσβασης, η οποία παρακωλύει τις ανταλλαγές και την κινητικότητα, ενώ οι λύσεις της δεν έχουν σχέση με τη θαλάσσια πολιτική. Όσον αφορά τις θαλάσσιες μεταφορές, η σύνδεση μεταξύ των λιμένων και οι συνδέσεις με υποδομές και πολιτικές χερσαίων μεταφορών έχουν κείμενο ρόλο.

8. Δομή και θεματικοί πυλώνες

8.1 Η ΕΟΚΕ συνιστά να υιοθετηθεί μια διάρθρωση ανάλογη με αυτήν της στρατηγικής της Βαλτικής.

8.1.1 Ένα στρατηγικό έγγραφο σαφές και με προσανατολισμό προς τη δράση, στο οποίο να περιλαμβάνονται οι θεματικοί πυλώνες.

8.1.2 Ένα σχέδιο δράσης με τις δράσεις προτεραιότητας που θα αναπτύξουν τους θεματικούς πυλώνες και τα εμβληματικά έργα.

8.1.3 Η ΕΟΚΕ θεωρεί αναγκαίο να εισαχθούν συστήματα αξιολόγησης των προόδων της στρατηγικής, δεδομένου ότι πρόκειται για δυναμική και καινοτόμο διαδικασία, που πρέπει να συμπεριλαμβάνει μηχανισμούς παρακολούθησης, αξιολόγησης και αναθεώρησης.

8.2 Η ΕΟΚΕ προτείνει η μακροπεριφερειακή στρατηγική για την περιοχή του Ατλαντικού να στηριχθεί στους θεματικούς πυλώνες της στρατηγικής «Ευρώπη 2020». Με τον τρόπο αυτό, τα θεματικά περιεχόμενα και οι τομεακές πολιτικές θα αλληλοσυνδέονται σε ένα ενιαίο σύνολο.

8.3 Διεθνής διάσταση

8.3.1 Η Ισλανδία και η Νορβηγία είναι δύο ευρωπαϊκές χώρες που μοιράζονται επίσης την περιοχή του Ατλαντικού και θα πρέπει

να συμμετάσχουν στην μακροπεριφερειακή στρατηγική, όπως και η Γροιλανδία και οι Νήσοι Φερόε. Τα κράτη που μοιράζονται την περιοχή της Βόρειας Θάλασσας ενδέχεται να ενδιαφέρονται επίσης να συγκροτήσουν μια μακροπεριφερειακή στρατηγική για εκείνη την περιοχή.

8.3.2 Η γεωπολιτική θέση του Ατλαντικού, οι ιστορικοί και πολιτισμικοί δεσμοί και η εμπειρία συνεργασίας πρέπει να ενταχθούν σε μια μακροπεριφερειακή στρατηγική για την περιοχή του Ατλαντικού. Η διατλαντική διάσταση έχει κείμενο ρόλο, δεδομένου ότι οι σχέσεις με τις ΗΠΑ, την Κεντρική και Νότιο Αμερική και την Αφρική έχουν στρατηγική σημασία για την Ευρώπη.

8.4 Βιώσιμη ανάπτυξη

8.4.1 Η περιοχή του Ατλαντικού έχει ανάγκη από ένα σύστημα μεταφορών πιο βιώσιμο, που να περιορίζει την εξάρτηση από τις οδικές μεταφορές, οι οποίες έχουν υψηλότερα ποσοστά εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα (CO₂) απ' ό,τι άλλα μεταφορικά μέσα. Η κυκλοφορία πρέπει να μετατοπιστεί προς τη θάλασσα, με την ενίσχυση των θαλάσσιων μεταφορών: των θαλάσσιων αρτηριών και των χερσαίων συνδέσεων των λιμένων, με προτεραιότητα στον σιδηρόδρομο. Αυτό προϋποθέτει σχεδιασμό των λιμενικών χώρων, των σχέσεων λιμένα-πόλης και του συνόλου των μεταφορικών δικτύων και κόμβων. Η ασφάλεια της ναυτιλίας και η συνεργασία για την πρόληψη και αντιμετώπιση καταστροφών πρέπει επίσης να συμπεριληφθούν.

8.4.2 Η βιωσιμότητα του θαλάσσιου περιβάλλοντος είναι αλληλεξαρτώμενη και ιδιαίτερα ευάλωτη στις πιέσεις που ασκούν οι διάφορες ανθρώπινες δραστηριότητες, συμπεριλαμβανομένης της διάχυτης χερσαίας ρύπανσης και των εσωτερικών υδάτων που εκβάλλουν στον Ατλαντικό.

8.4.3 Για τη βιωσιμότητα των ακτών και την ολοκληρωμένη διαχείριση των παράκτιων περιοχών, πέρα από τις οικονομικές δραστηριότητες και από την παράκτια ρύπανση, θα πρέπει επίσης να λαμβάνονται υπόψη το φαινόμενο της σημαντικής συγκέντρωσης αστικής ανάπτυξης στις ακτές, καθώς και οι σχέσεις μεταξύ ακτών και ενδοχώρας.

8.4.4 Πρέπει να συμπεριληφθούν μέτρα προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή και πρόληψης των επιπτώσεών της στις φυσικές και τις αστικοποιημένες παράκτιες περιοχές.

8.4.5 Το δυναμικό ανάπτυξης των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στον Ατλαντικό συνιστά τεράστια πηγή «καθαρής» και εγχώριας ενέργειας, που παραμένει ακόμη ανεκμετάλλευτη.

8.5 Έξυπνη ανάπτυξη

8.5.1 Η επικοινωνία της περιοχής του Ατλαντικού κατά μήκος του άξονα Βορρά-Νότου και η σύνδεσή της με τις αγορές της Κεντρικής και της Ανατολικής Ευρώπης συνιστά σημαντικότατο παράγοντα ανταγωνιστικότητας που πρέπει να επιτευχθεί με τη δημιουργία ενός ατλαντικού διαδρόμου σιδηροδρόμων/λιμένων. Οι αεροπορικές συνδέσεις επίσης είναι ανεπαρκείς στον Ατλαντικό.

8.5.2 Η χρήση των πόρων του Ατλαντικού, όπως οι θαλάσσιες ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, οι θαλάσσιες βιοτεχνολογίες ή τα κοιτάσματα του υπεδάφους του θαλάσσιου πυθμένα, προσφέρει ευκαιρίες ανάπτυξης πολύ καινοτόμων οικονομικών κλάδων, με προοπτικές άνησης και δημιουργίας πλούτου και απασχόλησης.

⁽¹³⁾ Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, της 9ης Μαρτίου 2011, σχετικά με την ευρωπαϊκή στρατηγική για την περιοχή του Ατλαντικού, P7_TA(2011)0089.

8.5.3 Οι σχετικές πολιτικές θα απαιτήσουν σημαντική κινητοποίηση των οικονομικών και κοινωνικών παραγόντων, αλλά και των επιστημονικών, τεχνολογικών και χρηματοδοτικών. Θα χρειαστεί να χαραχθούν στόχοι σε πεδία όπως οι υποδομές, η βιομηχανία, η κατάρτιση, οι πολιτικές έρευνας, ανάπτυξης και καινοτομίας, η συνεργασία μεταξύ πανεπιστημίων, τεχνολογικών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων, η δημιουργία συνεργατικών σχηματισμών κ.λπ.

8.5.4 Η έρευνα σχετικά με προηγμένα περιβαλλοντικά συστήματα και τεχνολογίες διανοίγει νέες στρατηγικές και νέους ορίζοντες για παραδοσιακές δραστηριότητες της περιοχής του Ατλαντικού που βρίσκονται σε παρακμή, όπως η αλιεία και η ναυπηγική. Ο τομέας των θαλάσσιων δραστηριοτήτων διαθέτει μεγάλο δυναμισμό και συμμετέχει σε στρατηγικές ανάπτυξης.

8.5.5 Ο θαλάσσιος τουρισμός και ο τουρισμός αναψυχής στην περιοχή του Ατλαντικού διαθέτει καλή φήμη, που πρέπει να ενισχυθεί ως προς τις πτυχές που αφορούν τόσο την φυσική κληρονομιά όσο και την πολιτισμική. Ο τουρισμός δημιουργεί οικονομική δραστηριότητα και απασχόληση, ενώ συμβάλλει και στην ανάπτυξη της ατλαντικής και της ευρωπαϊκής ταυτότητας.

8.6 Ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς

8.6.1 Η στρατηγική του Ατλαντικού θα πρέπει να συμπεριλάβει μια σημαντική κοινωνική πτυχή. Η οικονομική ανάπτυξη και η δημιουργία νέων θέσεων εργασίας αναμένεται να διευκολύνει τη βελτίωση της ποιότητας διαβίωσης του πληθυσμού και την παραμονή του στον τόπο.

8.6.2 Οι αρχές της περιοχής πρέπει να προωθήσουν τον κοινωνικό διάλογο και τη συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων και της κοινωνίας πολιτών.

8.6.3 Προτεραιότητα συνιστά η βελτίωση της κατάρτισης σε θαλάσσιους και ναυτικούς κλάδους και η βελτίωση της συνεργασίας μεταξύ των πανεπιστημίων και των κέντρων κατάρτισης.

8.6.4 Οι τεχνολογίες των πληροφοριών χρειάζονται περαιτέρω ανάπτυξη, ιδίως στα πιο απόμακρα σημεία της περιοχής του Ατλαντικού, όπου πρέπει να βελτιωθούν οι συνδέσεις.

8.6.5 Σύμφωνα με μια ολοκληρωμένη προσέγγιση της εδαφικής συνοχής, πρέπει να ληφθεί υπόψη η κατάσταση των μικρών παράκτιων χωριών, των νησιών, των πόλεων και των μητροπολιτικών περιοχών, καθώς και των αγροτικών περιοχών.

9. Διοίκηση και χρηματοδότηση

9.1 Η ΕΟΚΕ εκτιμά ότι η Συνθήκη προσφέρει πολλές νομικές βάσεις για την εφαρμογή των πολιτικών αυτών, μεταξύ των οποίων τα άρθρα 174 και 178 (συνοχή), 38 και 39 (γεωργία και αλιεία), από 90 έως 100 (μεταφορές), 170 και 171 (ευρωπαϊκά δίκτυα μεταφορών), 173 (βιομηχανία), 191 έως 193 (περιβάλλον), 194 (ενέργεια), 195 (τουρισμός), 349 (εξόχως απόκεντρες περιφέρειες).

9.2 Η στρατηγική πρέπει να είναι ευρωπαϊκή: να καταρτιστεί από την Επιτροπή, να εγκριθεί από το Συμβούλιο και το Κοινοβούλιο και να υποστηριχθεί από την ΕΟΚΕ και την ΕτΠ. Για να τεθεί σε εφαρμογή, απαιτείται ισχυρή δέσμευση εκ μέρους των κρατών μελών της ακτής του Ατλαντικού.

9.3 Πρέπει να διαμορφωθεί στα πλαίσια μιας ευρείας διαδικασίας διαβουλεύσεων και διαλόγου με όλους τους ενδιαφερόμενους παράγοντες, εθνικούς, περιφερειακούς και τοπικούς, τόσο σε θεσμικό επίπεδο όσο και σε επίπεδο οργανωμένης κοινωνίας πολιτών.

9.4 Θα πρέπει να συμμετάσχουν διάφοροι παράγοντες, οι οποίοι είναι δυνατόν να κινητοποιηθούν μόνο μέσα από ένα πρότυπο πολυεπίπεδης διοίκησης που θα τους ενσωματώνει όλους και θα διευκολύνει την ισόρροπη και διαρθρωμένη συμμετοχή και συμβολή τους.

9.5 Η ΕΟΚΕ εκτιμά ότι πρέπει να καταργηθούν οι περιορισμοί των «τριών όχθι», με συνεκτίμηση της εμπειρίας από τις περιοχές της Βαλτικής και τον Δούναβη, δεδομένου ότι, στο μέλλον, για να έχουν επιτυχία οι μακροπεριφερειακές στρατηγικές, θα χρειαστεί να προβλεφθούν νέοι νομοθετικοί, διοικητικοί και χρηματοδοτικοί μηχανισμοί.

9.6 Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρέπει να έχει ρόλο διευκόλυνσης και συντονισμού των δράσεων.

9.7 Πρέπει να συσταθεί ομάδα υψηλού επιπέδου με εκπροσώπους των κρατών μελών, μαζί με την Επιτροπή, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών.

9.8 Τα σημεία επαφής, στο καθένα από τα πέντε κράτη μέλη που συμμετέχουν, θα συντονίζουν τις εθνικές δράσεις στα πλαίσια της στρατηγικής.

9.9 Οι συντονιστές στην κάθε περιοχή προτεραιότητας και οι συντονιστές των έργων θα μπορούν να προέρχονται είτε από κρατικά είτε από περιφερειακά ή τοπικά όργανα.

9.10 Η ΕΟΚΕ επιθυμεί να τονίσει τη σημασία ενός *Φόρουμ για τον Ατλαντικό*, το οποίο θα λειτουργεί με όρους πολυεπίπεδης διοίκησης, θα συνεδριάζει και θα καθοδηγεί τη συμμετοχή και τη συμβολή όλων των ενδιαφερομένων μερών, όχι μόνο στην κατάσχεση, αλλά και στη διαδικασία παρακολούθησης, αξιολόγησης και αναθεώρησης της στρατηγικής. Στο Φόρουμ για τον Ατλαντικό θα πρέπει να συμμετέχουν οι περιφερειακές αρχές και οι οργανώσεις της κοινωνίας πολιτών: επιχειρήσεις, συνδικάτα, κοινωνική οικονομία, πανεπιστήμια και τεχνολογικά κέντρα και άλλοι φορείς πρέπει να συμμετέχουν ενεργά στις εργασίες του.

9.11 Η αρχή «όχι στην πρόσθετη χρηματοδότηση» σημαίνει ότι οι πόροι από την πολιτική συνοχής συνιστούν την κυριότερη χρηματοδότηση για τη μακροπεριφερειακή στρατηγική. Η ΕΟΚΕ, όμως, πιστεύει ότι στο μέλλον θα χρειαστεί ειδική χρηματοδότηση.

9.12 Η ΕΟΚΕ φρονεί ότι τα Ταμεία που χρησιμοποιούνται σήμερα προσκρούουν σε περιορισμούς για τη χρηματοδότηση ορισμένων στρατηγικών έργων. Πρέπει να διευρυνθούν οι μηχανισμοί χρηματοδότησης, με την χρήση και των Ταμείων της Ένωσης που συνδέονται με τις τομεακές πολιτικές.

9.13 Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων μπορεί επίσης να προσφέρει χρηματοδότηση για συγκεκριμένα έργα. Τα έργα θα πρέπει να συγχρηματοδοτούνται από εθνικούς, περιφερειακούς και τοπικούς πόρους, καθώς και από τη συνεργασία δημόσιου-ιδιωτικού τομέα.

9.14 Η σημερινή συγκυρία διαμόρφωσης του πολυετούς χρηματοδοτικού πλαισίου της ΕΕ και μεταρρύθμισης της περιφερειακής πολιτικής της ΕΕ αποτελεί την κατάλληλη στιγμή για να εξασφαλιστεί ότι οι κανόνες που διέπουν τα Ταμεία θα επιτρέπουν τη χρηματοδότηση των μακροπεριφερειακών στρατηγικών.

9.15 Για να μπορούν οι δράσεις και τα έργα της μακροπεριφερειακής στρατηγικής για τον Ατλαντικό να ενταχθούν στον προγραμματισμό των Ταμείων για την περίοδο προγραμματισμού 2014-2020, θα ήταν σκόπιμο να ληφθούν οι αναγκαίες αποφάσεις εντός του 2013, ώστε η μακροπεριφερειακή στρατηγική να είναι έτοιμη να τεθεί σε λειτουργία στις αρχές της νέας περιόδου προγραμματισμού.

Βρυξέλλες, 24 Μαΐου 2012.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Staffan NILSSON
